

W INTERESIE MŚP

Zatory płatnicze – zmiany w przepisach

Z dniem 1 stycznia 2022 roku zakończył się okres przejściowy stosowania podwyższonego limitu dopuszczalnych opóźnień w transakcjach handlowych na gruncie ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (tj. Dz. U. z 2021 r. poz. 424; dalej: „Ustawa”). Zmiana limitu następuje z kwoty 5 mln PLN do 2 mln PLN.

Nie są to jednak wszystkie przygotowane przez ustawodawcę zmiany w tej materii. Dnia 10 marca 2022 r. opublikowany i skierowany do konsultacji społecznych został projekt nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych. Zgodnie z niniejszym projektem głównymi celami nowelizacji są uelastycznienie obowiązków sprawozdawczych ciążyących na przedsiębiorcach, zwiększenie efektywności postępowań dotyczących nadmiernych opóźnień w spełnianiu świadczeń pieniężnych oraz uelastycznienie zasad nakładania kar. Według ustawodawcy

nowelizacja to rezultat wniosków płynących z dwóch lat obowiązywania Ustawy, formułowanych zarówno przez przedsiębiorców, jak i organy stosujące nowelizowane przepisy, w szczególności Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

SZEROKI PAKIET ZMIAN

Istotną nowością przewidzianą w projekcie ma być instytucja tzw. wezwań miękkich, znanych dotychczas z działalności UOKiK w sprawie naruszeń zbiorowych praw konsumentów. W praktyce oznacza to, że Urząd będzie mógł najpierw zwrócić uwagę

danemu przedsiębiorcy na nieprawidłowości w regulowaniu płatności zamiast wszczynać postępowanie mające na celu nałożenie kary pieniężnej. Urząd ma uzyskać także większą elastyczność dotyczącą nakładania kar finansowych. Zgodnie ze stanowiskiem ustawodawcy projekt zakłada bowiem modyfikację wzoru, wg którego liczona jest kara za nadmierne opóźnienie ze spełnianiem świadczeń pieniężnych. Ulec zmianie mają również zasady odstąpienia przez prezesa UOKiK od wymierzania kary. Ostatecznie ustawodawca proponuje przedłużenie na lata 2022 i 2023 obowiązywania progu 5 mln zł dla świadczeń opóźnionych, który został obniżony z mocy prawa z dniem 1 stycznia bieżącego roku.

Szeroki pakiet zmian objąć ma również przepisy dotyczące obowiązków sprawozdawczych przedsiębiorców. Termin na złożenie sprawozdania zostanie wydłużony z 31 stycznia do 30 kwietnia danego roku. Jednocześnie z obowiązku sprawozdawczego wyłączone będą spółki należące do podatkowych grup kapitałowych, a także publiczne podmioty lecznicze i podmioty lecz-

Z JEDNEJ STRONY NAKŁADANE NA DUŻE PRZEDSIĘBIORSTWA OBCIĄŻENIA SŁUŻYĆ MAJĄ OCHRONIE TYCH MAŁYCH I ŚREDNICH, Z DRUGIEJ – PRZEPISY STOSOWANE WZGLĘDEM MŚP STAJĄ SIĘ ELASTYCZNIEJSZE I BARDZIEJ PRZEJRZyste

Rafał Trzeciakowski: Istotną nowością przewidzianą w projekcie ma być instytucja tzw. wezwań miękkich, znanych dotychczas z działalności UOKiK w sprawie naruszeń zbiorowych praw konsumentów. W praktyce oznacza to, że Urząd będzie mógł najpierw zwrócić uwagę danemu przedsiębiorcy na nieprawidłowości w regulowaniu płatności zamiast wszczynać postępowanie mające na celu nałożenie kary pieniężnej

niczne w formie spółek kapitałowych utworzonych przez Skarb Państwa lub samorządy. Ponadto nowe przepisy wyłączą ze sprawozdań świadczenia:

- z transakcji handlowych zawieranych w zakresie działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej;
- przedawnione;
- pomiędzy spółkami w ramach jednej grupy kapitałowej.

Projekt przewiduje także szereg pomniejszych zmian mających dostosować przepisy do istniejących realiów handlowych i gospodarczych. Z tego względu planowane jest między innymi wprowadzenie nieważności zastrzeżenia umownego o zakazie cesji wierzytelności w transakcjach handlowych, co w praktyce umożliwiłoby obejście przepisów o nadmiernych opóźnieniach oraz nałożenie obowiązku składania oświadczenia o swoim statusie na wszystkich dużych przedsiębiorców. W istniejącym stanie prawnym duzi przedsiębiorcy mają obowiązek składania drugiej stronie transakcji handlowej oświadczenia o swoim statusie tylko wtedy, gdy występują jako dłużnicy świadczenia pieniężnego, co w praktyce prowadzi do zatajania właściwego statusu strony transakcji handlowej.

ODPOWIEDŹ NA POTRZEBY RYNKU

Powyższe zmiany faktycznie wydają się być odpowiedzią na potrzeby rynku w zakresie walki z zatorami płatniczymi i stanowią rzeczywistą reakcję legislatury na zgłaszane zarówno przez przedsiębiorców, jak i organy wykonawcze niedoskonałości Ustawy. W za-

łożeniu nowelizacja powinna przynieść wymierne efekty w postaci:

1. Zwiększenia efektywności postępowań prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, które z kolei winno pozytywnie wpłynąć na terminowe regulowanie zobowiązań przez dużych przedsiębiorców wobec przedsiębiorców z sektora MŚP.
2. Nieważności zastrzeżenia umownego o zakazie cesji wierzytelności w transakcjach handlowych, które wprowadzane jest głównie w interesie MŚP. Umowny zakaz cesji wierzytelności jest bowiem najbardziej dotkliwy w relacjach asymetrycznych, w których występuje element przewagi kontraktowej.
3. Zmodyfikowanej treści sprawozdań, które będą lepiej odzwierciedlać praktyki płatnicze największych przedsiębiorców, co pozwoli rynkowi na rzetelniejszą ocenę ich wiarygodności płatniczej.
4. Zwolnienia z obowiązku sprawozdawczego spółek wchodzących w skład podatkowych grup kapitałowych; co uwolni od tego obowiązku niektóre podmioty z sektora MŚP – pojedyncze spółki wchodzące w skład podatkowych grup kapita-

łowych często nie są bowiem największymi podatnikami.

Reasumując, nowelizowane przepisy mają być przyjaźniejsze MŚP, czyli *de facto* sektorowi, dla którego ochrony ustawa o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych powstała. Z jednej strony nakładane na duże przedsiębiorstwa obciążenia służą ochronie tych małych i średnich, z drugiej – przepisy stosowane względem MŚP stają się elastyczniejsze i bardziej przejrzyste.

Projekt po zakończeniu procesu legislacyjnego ma wejść w życie w terminie 14 dni od jego ogłoszenia. Należy się spodziewać, że wejście w życie nowelizacji nastąpi jeszcze w bieżącym roku.

*Dr Rafał Trzeciakowski
Radca prawny w Grabowski i Wspólnicy
Kancelaria Radców Prawnych sp. k.*

O autorze: Dr Rafał Trzeciakowski jest radcą prawnym w Grabowski i Wspólnicy Kancelaria Radców Prawnych sp. k. Pracę zawodową łączy z działalnością dydaktyczną, w ramach której prowadzi zajęcia m.in. z zakresu prawa konstytucyjnego, handlowego, ochrony konkurencji i konsumentów oraz zamówień publicznych. Autor i współautor publikacji w dziedzinie prawa konstytucyjnego, gospodarczego, administracyjnego i handlowego. Posiada bogate doświadczenie w zakresie doradztwa korporacyjnego, w tym transakcyjnego, prawa kontraktów oraz tworzenia i przekształcania spółek prawa handlowego. Doradza w obszarze procesów sukcesyjnych firm rodzinnych, w tym w tworzeniu wielopokoleniowych przedsiębiorstw rodzinnych. Jest autorem lub współautorem wielu opinii prawnych i wniosków do Trybunału Konstytucyjnego w zakresie konstytucyjności przepisów krajowych i ich stosowania.